

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์
หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/20 วันที่ 18 – 19 มกราคม 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 58 คน
จาก ทต.พระธาตุปู่กำ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่

อปท. เรียนรู้ สู่การพัฒนา

การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษามูลนิธิปิดทองหลังพระฯ

กล่าวต้อนรับ หน่วยงานราชการอำเภอ ผู้บริหารท้องถิ่น ส.อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำชุมชน จากพื้นที่ อบต.เชียงดาว อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ ที่ได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในโครงการร้อยใจรักษ์

1. ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยसान และหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

2. ความเป็นมาของหลักสูตรการอบรม รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีพลอากาศเอกประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน คณะกรรมการ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา จำนวน 19 อำเภอ โดยมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มาจัดการอบรมให้
3. สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

โดย นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

มีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง โดยดูทั้งในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดี ให้ชาวบ้าน สามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้
2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด ดูจากการ มีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้าง หนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือมีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน ได้แก่การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพา ตนเองได้
3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ ตลอดทั้ง กระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการ สืบสวนข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูลเพื่อให้ ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อม ของชาวบ้านในการสละแรงงาน
4. การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนา เชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและ นำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ขยายซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วย ระบบกักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของ คนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงาน โดยที่ โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรม และวิทยากร

ถาม : บ่อนี้มีขนาดเท่าไร

ตอบ : ขนาด 13 x 28 เมตร ความลึก 2.5 เมตร

ถาม : ทางหมู่บ้านห้วยसानได้นำน้ำจากบ่อพวงไปใช้ในหมู่บ้าน หรือไม่

ตอบ : ไม่ได้นำไปใช้ที่หมู่บ้าน เพราะน้ำจากบ่อพวงไปลงไปใน พื้นที่การเกษตรเท่านั้น

ถาม : หากนำไปปรับใช้ในหมู่บ้านต้องทำขนาดบ่อเท่าโครงการฯ หรือไม่

ตอบ : ไม่จำเป็น ต้องดูขนาดพื้นที่ของเจ้าของที่

ถาม : หากไม่ทำบ่อพวงสันเขา แต่จะต่อท่อมายังพื้นที่ราบให้เข้าถึง น้ำ ทำได้ไหม

ตอบ : ทำได้ แต่ต้องดูระยะความสูงของพื้นที่ ว่าสูงกว่าพื้นที่ราบไหม

ประเด็นแลกเปลี่ยน : ใช้น้ำประปาเขาต้นน้ำเมืองจาย มาใช้ในการเกษตร แต่ใช้หลายหมู่บ้านเลยไม่พอ และในส่วนพื้นที่ราบ ด้านล่างจะใช้น้ำจากแม่น้ำปิง โครงการฯ ขนวัสดุอุปกรณ์มาทำเลย

ฐานการเรียนรู้ที่ 2 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม่ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการ น้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของ ชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่ เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วง น้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อ

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรม และวิทยากร

ถาม : จีวดอกแดงจะมีรายได้จากอะไร

ตอบ : เอาดอกไปประกอบอาหาร เช่น น้ำเงี้ยว แกงแคร์ เป็นต้น

ถาม : ไม้ 3 ชนิดที่ปลูกในการปรับภูมิทัศน์ จะส่งผลกระทบต่อในระยะ ยาวต่อแปลงข้างเคียงหรือไม่

ตอบ : ไม่มีผลกระทบ เพราะโครงการฯ ได้ศึกษาข้อมูลในการปลูกไม้ เพื่อให้เอื้อประโยชน์แก่กัน

ถาม : ป่าใช้สอย จะขยับไปเป็นป่าอนุรักษ์ได้หรือไม่ ทำอย่างไร

ตอบ : สามารถพัฒนาได้ หากไม่มีการตัดไม้มาใช้ แต่โครงการฯ อยาก ให้แบ่งป่าใช้สอยไว้ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน/ชุมชน หาก ไม่เช่นนั้น ก็ไม่สามารถนำไม้จากป่าอนุรักษ์มาใช้ได้ เพราะห้ามตัด

ประเด็นแลกเปลี่ยน : พื้นที่ปลูกลำไย ไม่มีการรวมเป็นวิสาหกิจ จะปลูกเป็นแบบรายบุคคลที่เป็นเชิงธุรกิจ

ถาม : ทำไมต้องกางสแลนให้ต้นทุเรียน

ตอบ : กางเพื่อบังแดดและน้ำค้างไม่ให้โดนแดดมากเกินไป เพราะต้นทุเรียนอาจจะตายได้ต้องให้ชุ่มตลอด

ถาม : โครงการฯ มีการทำระบบตะบันน้ำหรือไม่

ตอบ : ตอนนี้อย่างไรก็ได้ทำ แต่มีแผนที่จะทำ

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว พืช อายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อีโต เป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดย ใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว จาก 600 กิโลกรัม/ไร่ เป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ และทำการเกษตรผสมผสานแบบครบ วงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมายคือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกินมา ทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ การปรับปรุงดิน ด้วยการหมักดิน และ ปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และปศุสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรม และวิทยากร

ถาม : ข้าวพันธุ์อีโตเป็นข้าวเหนียวหรือข้าวเจ้า

ตอบ : ข้าวเจ้า

ถาม : การทำอาหารลดต้นทุนอาหารปลา ในบ่อเลี้ยง จะให้ปลากินได้ อย่างไร

ตอบ : รอให้เศษผักและปุ๋ยเริ่มย่อยสลายก่อน

ถาม : แปลงนาของชาวบ้านใช้เคมีใช้ไหม ผลผลิตจึงต่ำ

ตอบ : ไม่ใช่ เดิมชาวบ้านไม่ใช้สารเคมีอยู่แล้ว แต่ชาวบ้านจะใส่ข้าวที่ ไม่ผ่านการหมัก ใส่ในแปลงนา แล้วปล่อยให้ตามธรรมชาติ แต่ โครงการฯ ส่งเสริมให้หมักข้าว และใช้สารชีวภัณฑ์

ถาม : เกษตรอินทรีย์ถ้าเกิดโรคและแมลง จะมีวิธีการรักษาอย่างไร

ตอบ : จะใช้สารชีวภัณฑ์ในการดูแลรักษา

ถาม : การทำพันธุ์ข้าวอีโต ทำวิธีการใด

ตอบ : ทำข้าวต้นเดียว ในการทำพันธุ์

ถาม : พืชผักในแปลงนำไปขายที่ไหน

ตอบ : ขายในตลาด และบริโภคแจกจ่ายในโครงการฯ

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคมเบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีนให้ชาวบ้านทำวัคซีนเองเพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรม และวิทยากร

- ถาม : มีปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็นที่มาจากกรเลี้ยงสัตว์หรือไม่
 ตอบ : ไม่มีปัญหา ทุกบ้านเลี้ยงให้หยวกกล้วยหมักช่วยลดกลิ่น
- ถาม : ส่งเสริมการเลี้ยงหมูเป็นแบบหมูหลุมด้วยหรือไม่
 ตอบ : ไม่ได้ส่งเสริมหมูหลุม แต่ให้ชาวบ้านนำไปเลี้ยงเอง
- ถาม : มีปัญหาเลือดชิดของไก่ดำหรือไม่ (สายเลือดที่ได้มาจากการผสมพันธุ์ใน 3 สายพันธุ์)
 ตอบ : ไม่มี เนื่องจากเราเปลี่ยนพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ไก่ดำภายใน 1-3 ปี
- ถาม : อาหารลดต้นทุนช่วยเรื่องกลิ่นมูลสัตว์หรือไม่
 ตอบ : อาหารที่ทำด้วยหยวกกล้วยหมัก (ลดกลิ่นเหม็นได้ระดับหนึ่ง) ซึ่งถ้าสัตว์กินอาหารอินทรีย์ จะทำให้ลดกลิ่น
- ถาม : ไก่ที่นำมาฟักเป็นพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ ได้ทำไว้นานหรือไม่
 ตอบ : ไม่ขาย เพราะทางโครงการนำเอามาขยายพันธุ์ เพื่อไว้ในการส่งเสริมชาวบ้าน
- ถาม : หนูาเนเปียร์ เป็นหญ้าพันธุ์ อะไร
 ตอบ : เนเปียร์อิสราเอล และเนเปียร์ปากช่อง

แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

รัชณี เมืองมูล เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและมีโครงการร้อยใจรักซ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้นหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้มาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวตัวเอง

นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้แฟนบ้านยะลา สาเหตุที่เสพยาเนื่องจากเครียดปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการครั้งแรกโดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสามาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัด คนที่ชุมชนให้การต้อนรับดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพเมื่ออายุ ปี 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้ง แต่ก็กลับทำเหมือนเดิมเพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้ามาโครงการอาสาทำดี มีพี่ ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อน รอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากญาติ โดยกินยาฆ่าแมลงยาฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้ามาร่วมเป็นอาสาทำดี จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

คำถามจากผู้เข้าร่วม

จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ถาม : ในชุมชนของเทศบาลพระธาตุปู่กำ ได้รับโอกาสมากมายในเรื่องยาเสพติด มีโครงการการอบรม มีการบำบัด อยู่หลายครั้ง แต่เข้าไปแล้วออกมาก็ยังเหมือนเดิม ในฐานะที่วิทยากรเคยเข้าออกเรือนจำและบำบัด เห็นด้วยหรือไม่ กับโครงการที่หน่วยงานเข้ามาอบรมครั้งละ 7-12 วัน

ตอบ : โครงการที่เข้ามาดี แต่ไม่เห็นด้วยเท่าไร เพราะการที่ถูกจับไปหลายๆ รอบ มันคือการต้อยอดเครือข่าย แลกเปลี่ยนการซื้อขาย ทำให้มีการขยายเครือข่ายยาเสพติดมากกว่าเดิม

ถาม : ถามวิทยากร การเสพยาแล้ว ยังมีอารมณ์ทางเพศหรือไม่ และปัจจุบันที่บอกว่ายาเสพติดมีโปรโมชันราคาถูกลง และมีคำเชิญชวนว่า “ถ้าเสพยาเสพติดแล้วจะทำให้มีอารมณ์ทางเพศ สามารถร่วมรักได้นานมากขึ้น” คิดว่าเป็นปัญหาหรือไม่ สามารถดึงเยาวชนเข้ามาเสพกันมากขึ้นหรือไม่

ตอบ : มีอารมณ์ทางเพศปกติ ในส่วนของการร่วมรักได้นานขึ้นนั้นจริง แต่เป็นเพราะการที่เราเสพยา ยาเสพติดไปทำลายสมองทำให้สมองเราซาลง

ถาม : ยาเสพติดมีของปลอมหรือไม่

ตอบ : มีของปลอมด้วย แต่เสพไปแล้วไม่ยากนอน ไม่ขยัน ของปลอมไม่เหมือนของจริง ที่กินไปแล้วขยันทำงาน 3-4 วัน ไม่หลับ ไม่นอน ข้าวปลาก็ไม่กิน

ถาม : ที่ผ่านมามีข่าว ผู้เสพยาเสพติดเกิดอาการหลอนแล้วทำร้ายร่างกายคนในครอบครัว เป็นทุกคนหรือไม่

ตอบ : ไม่เป็นทุกคน เป็นเฉพาะบางคน ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดกับผู้เสพที่มีอาการทางจิตอยู่แล้ว มีอาการคิดมาก ฟุ้งซ่าน จึงเกิดอาการหลอน ถ้าคนปกติไม่มีอาการทางจิตก็จะไม่เป็น จึงทำให้สามารถ

ถาม : กรณีครอบครัวที่บ้าน น้องติดยาเสพติด เพราะอยากจะทำนา และปลูกพืชหลังนาให้ได้เยอะๆ เนื่องจากหมู่บ้านจะมีการปล่อยน้ำจากเขื่อนในช่วงกลางคืน จึงต้องทำการเกษตรในช่วงกลางวันและกลางคืน จึงต้องหายามาเสพเมื่อเสพนานๆ แล้วติด หลังจากจึงโดนจับ กลับออกมาจากเรือนจำ ก็มาเสพอีกและยังขอเงินจากแม่เพื่อไปซื้อยาด้วย ถ้าโครงการรื้อใจรักฯเปิดอีกรุ่น อยากให้น้องเข้าร่วมได้หรือไม่

ตอบ : การบำบัดเหมือนกันทุกที่ เพียงแค่หลังจากการบำบัดนั้น มีงานทำให้ทำหรือเปล่า มีโอกาสทางเลิกละอย่างอื่นให้หรือไม่ และก็อยู่กับผู้เสพถ้าไม่เฝ้าเฝ้าจริงๆ ก็ไม่สามารถเลิกได้ ซึ่งการจะทำให้คิดได้ ครอบครัวต้องไม่สนับสนุนเงินในการซื้อยา ต้องปล่อยให้เจ็บปวดแล้วจะเริ่มคิดได้เอง ซึ่งการที่จะให้ชุมชนไม่มีปัญหาเรื่องยาเสพติดเลย คือ การเก็บกวาดยาให้หมด ในการล้างบ้านล้างใจ เพราะว่าเหตุหลักๆ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในทางชุมชน

ถาม : สาเหตุและปัจจัยหลักที่ วิทยากรอยากเลิกเสพยาคืออะไร

ตอบ : คุณส่องแสง : สภาพแวดล้อมในชุมชนไม่ยอมรับจึงทำให้ไม่กล้าพบปะผู้คน เลยอยากจะเลิกและกลับใจมาเป็นคนดี จะได้ใช้ชีวิตเหมือนคนทั่วไปได้

คุณมานิต : กำลังใจจากลูกสาวที่ทำให้เลิกยา และพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ที่ให้เงินเดือนกับเรา ซึ่งเคยเป็นคนที่ติดยามาก่อน รู้สึกภูมิใจที่สุดในชีวิต

คุณสมบุรณ์ : หลังจากเข้ามาบำบัดกับโครงการฯ แล้วมีงานทำ มีอาชีพ ซึ่งไม่เหมือนแต่ก่อน ที่ไม่มีงานและไม่มีคนยอมรับ

บทบาทของภาคราชการ การดำเนินการโครงการร้อยใจรักซ์

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ และนายสุรัตน์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ ได้เล่าประสบการณ์การทำงานกับโครงการร้อยใจรักซ์ โดยเฉพาะบทบาทของหน่วยงานราชการ ทหาร และฝ่ายปกครอง ที่เข้าร่วมกับโครงการฯ ชั้นแรกคือศึกษาพื้นที่ สํารวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคม และคืนข้อมูลให้ชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ทราบปัญหาจากการสำรวจ ปัญหาที่ชุมชนสะท้อนกันมากคือ โครงสร้างพื้นฐาน ปัญหาอาชีพ และไม่มีสัญชาติ กิจกรรมแรกที่ทำคือการพัฒนากระแสน้ำ โดยชาวบ้านออกแรงมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นำวัสดุอุปกรณ์มาให้ นอกจากนี้ ฝ่ายปกครองได้ร่วมกันประชุมเพื่อฟื้นฟูให้เกษตรกรมีทุนใช้บังคับได้ โดยชุมชนร่วมกันกำหนดและดูแลกันเอง ซึ่งต่อมานายอำเภอแม่เมาะได้มีข้อสั่งการให้นำแนวทางนี้ไปขยายผลให้ครอบคลุมทั้งอำเภอ ในเรื่องปัญหายาเสพติด ได้ร่วมกับทุกหน่วยงานในการคัดกรองผู้เสพเพื่อเข้าสู่การบำบัดในโครงการอาสาทำดี ซึ่งเป็นการบำบัดด้วยความสมัครใจ 60 วัน ระหว่างนั้นจะฝึกอาชีพและมีค่าแรงให้ หากตรวจปัสสาวะแล้วไม่พบก็จะได้รับค่าแรงและปล่อยกลับบ้าน

ซึ่งพระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ได้มาตรวจเยี่ยมให้กำลังใจ และพระราชทานค่าแรงให้ เมื่อทำโครงการอาสาทำดีแล้ว ก็มีโครงการล้างบ้านล้างใจ เพื่อมีให้อาสาทำดีที่กลับบ้านไปแล้ว ไปพบกับสภาพแวดล้อมเดิมๆ ซึ่งจะช่วยให้หันไปเสพยาอีก

คำถามจากผู้เข้าร่วม

การดำเนินการโครงการร้อยใจรักซ์ในมุมมองของราชการ

ประเด็นแลกเปลี่ยน : สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่เทศบาลพระธาตุปู่กำ ไม่ใช่ทุกหมู่บ้านที่มียาเสพติด มีเพียงไม่กี่หมู่บ้าน ถ้าคิดแล้วประมาณ มีเพียง 10 % ที่เสพและค้า ซึ่งในส่วนฝ่ายปกครองมีส่วนดำเนินการจัดการเรื่องนี้ ในการจัดประชุมหาผู้เสพยาติดแต่ไม่มีคนหา ไม่ได้ได้รับความร่วมมือ เพราะไม่ค่อยคนกล้าเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ จึงให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมาดำเนินการ ซึ่งปัจจุบันก็ยังมียาเสพและผู้ค้าอยู่

สรุปกิจกรรม และมอบการบ้าน

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษามูลนิธิปิดทองหลังพระฯ มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ 1. ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ 2. เสนอโครงการแก้ไขปัญหาคาความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ในการเสนอโครงการคือ (1) เป็นปัญหาความต้องการของชุมชน (2) ใช้งบของ อบต.เป็นหลัก ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน (3) สถาบันปิดทองหลังพระฯ มีงบประมาณร่วมสมทบบางส่วน และ(4) สามารถดำเนินการแล้วเสร็จในงบประมาณของแต่ละปี ทั้งนี้ ไม่ใช่ทุก อบต. จะได้มาเข้าอบรมหลักสูตรที่ 2 เพราะจะมีคณะกรรมการตรวจสอบติดตามในพื้นที่ว่าหลังจากอบรมแล้ว มีความพร้อมตามโจทย์ที่ให้การบ้านไปหรือไม่ จากนั้นจึงจะแจ้งผลการคัดเลือกเข้าอบรมหลักสูตรที่ 2

สรุปและปิดการอบรม โดยนายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษามูลนิธิปิดทองหลังพระฯ

สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้คือ กระบวนการที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ด้าน ซึ่งหัวใจสำคัญคือการพัฒนากระบวนการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไขเรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้วขอให้ทบทวนขั้นตอน เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ซึ่งหลักสูตรนี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ในหลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึกปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่ การเสนอโครงการได้

สิ่งที่ได้เรียนรู้การนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากฐานการเรียนรู้

1. การบริหารจัดการน้ำในชุมชนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร และการใช้ระบบกักน้ำ เพื่อลดต้นทุนการใช้น้ำ
2. การสำรวจปริมาณน้ำอย่างง่าย โดยวิธีการลอยฟุ้ง
3. สร้างจิตกาการใช้ น้ำ เพื่อแก้ปัญหาการใช้ น้ำอย่างไม่เป็นธรรม
4. การบริหารจัดการพื้นที่แบบองค์รวม เพื่อบริหารจัดการพื้นที่แต่ละประเภทให้เกิดประโยชน์สูงสุด
5. การรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรอง
6. การวางแผนปรับภูมิทัศน์ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
7. การบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารในชุมชน โดยใช้โมเดล 1 ไร่ 1 แสน
8. การใช้สารชีวภัณฑ์แทนการใช้สารเคมี ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เพื่อลดต้นทุนในการเพาะปลูก และ การใช้พื้นที่อย่างคุ้มค่า
9. การคัดพันธุ์เมล็ดข้าว เพื่อเพาะปลูกในพื้นที่
10. การพัฒนาปศุสัตว์ครอบครัว ได้แก่ การสร้างทีม อสพ. กองทุนอาหาร กองทุนยา กองทุนพันธุ์ และกองทุนวัสดุอุปกรณ์
11. การพัฒนาสายพันธุ์สัตว์ เพื่อใช้ในการทำปศุสัตว์ในครัวเรือน
12. องค์ความรู้เรื่องเปิดกาก็แคมเบลล์ และไก่ดำภูพาน
13. ความสำคัญในการปลูกหญ้าเนเปียร์ เพื่อลดต้นทุนด้านอาหารสัตว์ ในการทำปศุสัตว์ในครัวเรือน

14. การจัดการกองทุน สร้างระบบกองทุนในชุมชนเพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพ

การนำไปปรับใช้

1. นำกระบวนการด้านการบริหารจัดการน้ำไปใช้ในพื้นที่ เพื่อเก็บกักน้ำไว้ใช้
2. นำวิธีการรวมกลุ่มไปใช้ในพื้นที่ เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองกับพ่อค้าคนกลาง
3. นำองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการพื้นที่แบบองค์รวมไปปรับใช้ในพื้นที่ เช่น มาตรการการดูแลป่านุรักษ์ การแบ่งโซนของป่าประเภทต่างๆ
4. นำองค์ความรู้ด้านการลดต้นทุนการทำการเกษตร ไปใช้ในชุมชน
5. นำการวางแผนการจัดสรรพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไปปรับใช้ในชุมชน เช่น การปลูกพืชระยะสั้นแซมพื้นที่ระยะยาว เพื่อให้เกิดรายได้อย่างต่อเนื่อง
6. การนำสูตรปุ๋ย PR ไปทำเพื่อใช้ในชุมชน
7. ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ดำ เปิดกาก็แคมเบลล์ สุกร ในชุมชน
8. รวมกลุ่มส่งเสริมการปลูกหญ้าเนเปียร์ในพื้นที่ เพื่อลดต้นทุนด้านอาหารกับสัตว์
9. ส่งเสริมให้ชุมชนดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
10. นำองค์ความรู้ถ่ายทอดให้กับชุมชนก่อนที่จะลงมือปฏิบัติ

การประเมินความพึงพอใจขององค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว				
ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	86.00	10.00	-	4.00
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	70.00	22.00	4.00	4.00
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	78.00	18.00	-	4.00
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	82.00	14.00	-	4.00
วิทยากรมีความรู้	94.00	-	-	6.00
สถานที่อบรม	92.00	4.00	-	4.00
สถานที่พัก	92.00	4.00	-	4.00
อาหารและเครื่องดื่ม	88.00	8.00	-	4.00

หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 50 คน จากผู้เข้าร่วมทั้งหมด 58 คน

.....